

Gjøvik kommune
Sektor samfunnsutvikling
postmottak@gjovik.kommune.no

Gjøvik, 10.01.2024

Høringsuttalelse om forslag til detaljregulering for Vismunda næringspark

Verden har endelig innsett at vi har ei naturkrise av enorme dimensjoner. Et symptom er den skremmende store tilbakegangen vi ser i plante- og dyrebestander, både globalt og i Norge. Årsakene finner vi i vår hensynsløse utnyttelse av, og framferd i, naturen. Leveområder blir stadig innskrenka og fragmentert, og den forstyrrelsen som menneskelig aktivitet representerer, blir stadig mer omfattende og finner stadig nye former.

FNs Naturmøte (COP 15) i Montreal ble enige om at 30 prosent av verdens areal skal vernes innen 2030. Alle inngrep i natur må sees i lys av dette. Dette forplikter kommunene til en mer bærekraftig og arealnøytral arealplanlegging.

Området ved Vismunda ble regulert til næringsformål i 1988. Mye har skjedd siden da, heldigvis, i folks bevissthet om natur og miljø. Det gamle slagordet «tenke globalt, handle lokalt» gjelder i høyeste grad. Det bør ikke være for sent å snu i denne saken.

Vi mener derfor primært at området bør omreguleres til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF). Dette fordi elvenatur med tilgrensende skogsområder alltid har et rikt biologisk mangfold. I tillegg kommer at området øyensynlig har betydelig verdi som friluftsområde, bl.a. for barn og unge.

I tillegg er området en verdifull grønn lunge for naturmangfoldet med en sjelden naturtype i et Mjøsområde med et stort utbyggingspress, som har ført til nedbygging av mange tilsvarende områder. Det ligger også i randområdet til det særdeles viktige Svennesvollene naturreservat.

Vi mener utfra naturmangfoldlovens § 8 (kunnskapsgrunnlaget) at det er nødvendig med tilleggsutredninger for fugl. Den korte høstbefaringen av Sweco i 2021 er utilstrekkelig for å sikre et reelt kunnskapsgrunnlag om den ornitologiske verdien av området. En utvidet kartlegging vil kunne gi mer kunnskap om planområdets betydning for fuglebestandene når det gjelder hekke- og trekkområder, og som jaktområde for rovfugl.

Dersom kommunen velger å gå videre med de skisserte planene for området, forutsetter vi at forekomsten av høgstaudegranskog (NT) (delområde 1) tas ut av planen og bevares for framtida.

Momenter fra plandokumentenes konsekvensutredning av naturmangfold synliggjør verdi og mulige konsekvenser for dette området: «Forekomsten av høgstaudegranskog ligger sentralt i tiltaksområdet og vil forsvinne helt som følge av tiltaket (svært alvorlig miljøskade i delområdet).»

«Sterk forringelse av et delområde av svært stor verdi medfører svært alvorlig miljøskade grunnet forringelse av en naturtype med sentral økosystemfunksjon som også er rødlistet og med rødlistede arter.»

«Høgstaudegranskog (NT) er en sjelden naturtype som kjennetegnes av høyproduktive forhold med vekst av høye stauder som tyrihjelmskugg og turt, samt storbregner. Naturtypen er artsrik og krever jevnt vanntilgang og høye næringsnivåer (NINA, 2020). Tresjiktet kan være dominert av både gran og furu. Den er også oppgitt med sentral økosystemfunksjon i NiN-systemet, ettersom det er mange arter som er tilknyttet naturtypen. Naturtypen er primært truet av nedbygging (Miljødirektoratet, 2023).»

«Tiltaket vil beslaglegge en lokalitet av den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog (VU). Slik sett kan tiltaket anses å være i strid med miljømålene satt fram i Kunming-Montrealrammeverkets (Naturavtalen) mål 3 om bevaring av 30 % av arealene på land og i vann, med fokus på områder av særlig betydning, økologisk representativitet, effektiv forvaltning, og konnektivitet. Tiltakets konsekvens for denne naturtypen må ytterligere kunne sies å være i strid med naturmangfoldloven § 4 om vern av mangfoldet av naturtyper innenfor deres naturlige utbredelsesområde, samt målene i Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14) om at ingen arter og naturtyper skal utrykkes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres, og at representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner.»

Fagrapporten for klimagassutslipp sier i tillegg bl.a. dette om utbyggingsplanene:

«Tiltaket vil medføre nedbygging av natur, etablering av næringslokaler og et økt transport- og energibehov i området. Samtlige aktiviteter vil gi et økt klimagassutslipp.»

«Basert på målsetningene og resultatene i analysen bør det:

- Tilrettelegges for utslippsfri transport, særlig varetransport
- Innføres insentiver for bilfri pendling
- Redusere arealinngrep, særlig skog med høy bonitet
- Benytte lavutslippsmaterialer i bygninger
- Optimalisere på områdenivå for energiforsyning, parkeringsmuligheter o.l. for å redusere de totale behovene».

Vi ber også om at planarbeidet utredes og gjennomføres med fokus på arealnøytralitet, gjennom å gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å gjøre inngrep i mer natur. Arealnøytralitet handler om å være mer restriktive i arealplanleggingen for å unngå nye naturinngrep. Det skal ikke tas hull på nye områder uten å tilbakeføre et annet område, slik at summen blir null og vi stopper forbruket av natur. I overkant av 80 kommuner så langt har vedtatt prinsippet om arealnøytralitet.

I tråd med vår primære anbefaling (side 1) vil vi til slutt anmode Gjøvik kommune om å gjøre en ny vurdering av om det er et reelt og påtrengende behov for å omregulere det aktuelle arealet til næringsvirksomhet.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Innlandet
Heidi Kristoffersen – fungerende leder

BirdLife Norge avd. Oppland
Jon Opheim – leder

Naturvernforbundet i Gjøvik, Toten og Land
Paul Lindviksmoen – leder

BirdLife Norge, Gjøvik, Toten og Land lokallag
Rolf Jørn Karlsen – leder

Kopi til:
Statsforvalteren i Innlandet
Innlandet fylkeskommune